

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 4 czerwca 1992 r.

w sprawie opłat za czynności adwokackie w postępowaniu przed organami wymiaru sprawiedliwości.

Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. — Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 i Nr 25, poz. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33 oraz z 1986 r. Nr 42, poz. 202 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Wysokość opłat za czynności adwokackie określają przepisy niniejszego rozporządzenia.

2. Wysokość wynagrodzenia za czynności adwokackie ustala się na podstawie stawek określonych w rozdziałach 2, 3 i 4.

3. Wysokość wynagrodzenia określa umowa z klientem; w wypadkach gdy sprawę prowadzi adwokat — członek zespołu adwokackiego, umowę zawiera kierownik zespołu.

4. Przy określeniu wysokości wynagrodzenia za czynności adwokackie bierze się pod uwagę charakter i stopień zawilości sprawy oraz wymagany nakład pracy.

§ 2. 1. Wynagrodzenie należy się za ogół czynności związanych z prowadzeniem sprawy w danej instancji bez względu na wynik sprawy.

2. W razie nie usprawiedliwionego odwołania pełnomocnictwa lub w razie zrzeczenia się pełnomocnictwa przez adwokata z winy klienta, należy się wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w instancji, w której odwołanie nastąpiło, oraz za prowadzenie sprawy w instancjach poprzednich, jeżeli adwokat brał w nich udział.

3. W wypadku przewidzianym w ust. 2 należy się 50% wynagrodzenia oraz zwrot wydatków, jeżeli adwokat nie występował jeszcze w danej sprawie przed sądem albo innym organem państwowym.

4. W innym wypadku należy się wynagrodzenie za faktycznie wykonywane czynności.

§ 3. 1. Wysokość wynagrodzenia za czynności adwokackie w sprawach nie określonych w rozporządzeniu ustala się przyjmując za podstawę opłaty w sprawach o najbardziej zbliżonym charakterze.

2. Od obowiązku poniesienia opłaty w całości lub w części można zwolnić klienta w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a zwłaszcza z uwagi na jego sytuację majątkową lub rodzinną albo rodzaj sprawy.

3. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 2, należy odnotować w karcie ewidencyjnej.

§ 4. 1. W razie gdy klient jest krajowym lub zagranicznym podmiotem gospodarczym albo osobą zagraniczną,

wysokość wynagrodzenia może być ustalona w umowie w wysokości wyższej od opłaty przewidzianej w rozporządzeniu, nie wyżej jednak niż 200% tej opłaty.

2. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania, jeżeli prowadzenie sprawy wymaga dużego nakładu pracy, a wartość przedmiotu sprawy jest znaczna.

§ 5. Jeżeli skutek orzeczenia instancji wyższej doszło do ponownego rozpoznania sprawy w pierwszej instancji, adwokatowi należy się 75% wynagrodzenia za ponowne prowadzenie sprawy w tej instancji.

§ 6. Klient może wpłacić do rozliczenia kwoty na pokrycie następujących wydatków:

- 1) kosztów sądowych,
- 2) opłat skarbowych,
- 3) kosztów delegacji rozliczanych na zasadach przysługujących pracownikom za czas podróży służbowych na obszarze kraju,
- 4) kosztów przepisywania i kopiowania akt — z tytułu odpłatnego zlecenia tych czynności,
- 5) innych celowych udokumentowanych wydatków.

§ 7. 1. W razie wyjazdu adwokata do innej miejscowości w kilku sprawach, koszt przejazdu, noclegu i diety dzieli się stosunkowo.

2. W razie dokonywania czynności przez adwokata, który mieszka stale poza swoją siedzibą, nie należą się koszty przejazdu i noclegu oraz diety, jeżeli czynności dokonane zostały w miejscu zamieszkania tego adwokata lub w miejscowości, w której ma siedzibę on lub zespół adwokacki.

§ 8. Klienci zespołów uiszczają wynagrodzenie i dokonują wpłaty kwot przyjętych do rozliczenia do kasy zespołu bądź bezpośrednio, bądź za pomocą obowiązujących w obrocie sposobów uiszczania należności.

§ 9. Przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio do adwokata wykonującego zawód indywidualnie lub wspólnie z innym adwokatem.

Rozdział 2

Opłaty za czynności adwokackie w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych

§ 10. 1. Wynagrodzenie adwokata ustala się od wartości przedmiotu sprawy, a w postępowaniu egzekucyjnym — od wartości egzekwowanego roszczenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia wynagrodzenia, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji.

2. Wynagrodzenie adwokata wynosi przy wartości przedmiotu sprawy:

- 1) do 300.000 zł — od 40.000 do 120.000 zł,
- 2) od 300.001 do 1.000.000 zł — od 100.000 do 800.000 zł,
- 3) od 1.000.001 do 5.000.000 zł — od 500.000 do 2.500.000 zł,
- 4) od 5.000.001 do 15.000.000 zł — od 1.000.000 do 5.000.000 zł,
- 5) od 15.000.001 do 50.000.000 zł — od 2.000.000 do 10.000.000 zł,
- 6) od 50.000.001 do 100.000.000 zł — od 5.000.000 do 15.000.000 zł,

- 7) od 100.000.001 do 500.000.000 zł — od 8.000.000 do 50.000.000 zł,
- 8) ponad 500.000.000 zł — od 10.000.000 do 100.000.000 zł.

§ 11. 1. Wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o rozwód, unieważnienie małżeństwa — od 400.000 do 5.000.000 zł,
- 2) o stwierdzenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa — od 200.000 do 4.000.000 zł,
- 3) o przysposobienie — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 4) o pozbawienie, ograniczenie, zawieszenie lub przywrócenie władzy rodzicielskiej oraz o odebranie dziecka — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 5) o ustalenie ojcostwa, zaprzeczenie ojcostwa, unieważnienie uznania dziecka i rozwiązanie przysposobienia — od 100.000 do 2.000.000 zł,
- 6) o ubezwłasnowolnienie — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 7) o uznanie za zmarłego lub stwierdzenie zgonu — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 8) o rozstrzygnięcie co do aktów stanu cywilnego — od 100.000 do 1.500.000 zł,
- 9) o rozstrzygnięcie w istotnych sprawach rodziny lub co do zarządu majątkiem wspólnym — od 100.000 do 1.500.000 zł,
- 10) o zniesienie wspólności majątkowej między małżonkami — od 400.000 do 3.000.000 zł,
- 11) o podział majątku wspólnego między małżonkami — stawkę obliczoną na podstawie § 10 od wartości udziału małżonka zastępowanego przez adwokata, a w wypadku zgodnego wniosku małżonków — 50% tej stawki,
- 12) o alimenty, o nakazanie wypłacania wynagrodzenia za pracę do rąk drugiego małżonka — gdy zastępuje stronę dochodzącą tych roszczeń — od 50.000 do 1.500.000 zł, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Stawki określone w ust. 1 pkt 1 obejmują również wynagrodzenie od roszczeń majątkowych, dochodzonych łącznie w sprawie, z wyjątkiem roszczeń przewidzianych w art. 58 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, od których pobiera się wynagrodzenie dodatkowe na zasadach ogólnych.

3. Stawki określone w ust. 1 pkt 5 obejmują w sprawach o ustalenie ojcostwa również roszczenia majątkowe strony powodowej.

4. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 12, ustala się od wartości przedmiotu sporu, jeżeli obowiązek zwrotu kosztów obciąża osobę zobowiązaną do alimentów lub małżonka, którego wynagrodzenie za pracę ma być wypłacane do rąk drugiego małżonka.

§ 12. Za prowadzenie sprawy z zakresu własności i innych praw rzeczowych oraz z zakresu prawa o księgach wieczystych wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach

- 1) o stwierdzenie zasiedzenia własności lub użytkowania wieczystego nieruchomości — 50% stawki obliczone na podstawie § 10 od wartości prawa,
- 2) o rozgraniczenie — od 200.000 do 2.500.000 zł,
- 3) dotyczących służebności — od 200.000 do 2.500.000 zł
- 4) o naruszenie posiadania — od 100.000 do 2.500.000 zł
- 5) o wpis w księdze wieczystej lub złożenie dokumentu do zbioru dokumentów albo o umorzenie hipoteki — od 100.000 do 1.000.000 zł,

- 6) o zniesienie współwłasności — stawkę obliczoną na podstawie § 10 od wartości udziału współwłaściciela zastąpionego przez adwokata, a w wypadku zgodnego wniosku uczestników — 50% tej stawki,
- 7) związanych z korzystaniem lub zarządaniem rzeczą wspólną — od 100.000 do 3.000.000 zł,
- 8) o usunięcie niezgodności między wpisem w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym — 50% stawki obliczonej na podstawie § 10 od wartości prawa dotkniętego niezgodnością.

§ 13. Za prowadzenie spraw z zakresu prawa spadkowego wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o zabezpieczenie spadku, dokonanie spisu inwentarza, przyjęcie i odrzucenie spadku, ogłoszenie testamentu i nakazanie jego złożenia, zarządu spadku nie objętego i wyjawienie przedmiotów spadkowych — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 2) o stwierdzenie nabycia spadku — od 100.000 do 1.000.000 zł, a jeżeli przedmiotem postępowania jest również ważność testamentu — od 500.000 do 5.000.000 zł,
- 3) o dział spadku — stawkę obliczoną na podstawie § 10 od wartości udziału spadkowego uczestnika zastępowanego przez adwokata, a w wypadku działu na zgodny wniosek uczestników postępowania — 50% tej stawki.

§ 14. Wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o opróżnienie lokalu mieszkalnego — od 100.000 do 1.500.000 zł,
- 2) o opróżnienie lokalu użytkowego — od 500.000 do 5.000.000 zł,
- 3) o wydanie nieruchomości — od 500.000 do 5.000.000 zł.

§ 15. Za prowadzenie innych spraw wynagrodzenie wynosi w sprawach:

- 1) o uchylenie uchwały organu spółdzielni — od 100.000 do 1.500.000 zł,
- 2) o ochronę dóbr osobistych — od 200.000 do 10.000.000 zł,
- 3) o ochronę praw autorskich — od 200.000 do 10.000.000 zł,
- 4) dotyczących wynalazczości — stawkę obliczoną na podstawie § 10, jednak nie mniej niż 100.000 zł,
- 5) z zakresu postępowania nieprocesowego, nie wymienionych odrębnie — od 100.000 do 1.500.000 zł,
- 6) o uchylenie wyroku sądu polubownego — od 500.000 do 10.000.000 zł,
- 7) z zakresu postępowania upadłościowego i układowego — od 500.000 do 15.000.000 zł,
- 8) o uznanie orzeczeń sądów zagranicznych — od 200.000 do 4.000.000 zł,
- 9) egzekucyjnych — 50% stawki obliczonej na podstawie § 10 przy egzekucji z nieruchomości, a 25% tej stawki przy egzekucji innego rodzaju,
- 10) ze skargi na czynności komornika — od 100.000 do 1.000.000 zł,

- 11) rejestracji spółek i spółdzielni — od 1.000.000 do 10.000.000 zł, oraz zmiany w rejestrze — od 500.000 do 5.000.000 zł,
- 12) o zaopatrzenie tytułu egzekucyjnego w klauzulę wykonalności od 100.000 do 500.000 zł.

Stawki określone w pkt 1, 2, 3 i 4 nie obejmują wynagrodzenia od roszczeń majątkowych dochodzonych łącznie w sprawie.

§ 16. Za prowadzenie sprawy w danej instancji należy się 75% wynagrodzenia, jeżeli sprawa toczyła się w postępowaniu nakazowym lub upominawczym, a nie doszło do rozprawy.

§ 17. 1. W sprawach z zakresu prawa pracy wynagrodzenie adwokata wynosi:

- 1) o nawiązanie umowy o pracę, o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, o przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 2) o wynagrodzenie za pracę lub odszkodowanie inne niż wymienione w pkt 4 — 75% stawki obliczonej na podstawie § 10 od wartości wynagrodzenia lub odszkodowania będącego przedmiotem sporu,
- 3) o inne roszczenia niemajątkowe — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 4) o ustalenie wypadku przy pracy, jeżeli nie jest połączone z dochodzeniem odszkodowania lub renty — od 100.000 do 1.000.000 zł,
- 5) o świadczenia odszkodowawcze należne z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej — 50% stawki obliczonej na podstawie § 10 od wartości odszkodowania będącego przedmiotem sporu.

2. W sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego wynagrodzenie adwokata wynosi:

- 1) w sprawach o emeryturę i rentę — od 100.000 do 2.000.000 zł,
- 2) w sprawach o dodatki do emerytury i renty oraz o zasiłki z ubezpieczenia społecznego i rodzinnego — od 100.000 do 1.000.000 zł.

§ 18. 1. Za prowadzenie sprawy w postępowaniu rewizyjnym należy się 50% wynagrodzenia, a jeżeli w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam adwokat — 75%, w obu wypadkach nie mniej niż 50.000 zł; za prowadzenie sprawy przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym należy się odpowiednio 75% lub 100% wynagrodzenia, nie mniej jednak niż 100.000 zł.

2. Za prowadzenie sprawy w postępowaniu zażaleniovym należy się 25% wynagrodzenia, a jeżeli w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam adwokat — 50% wynagrodzenia, nie mniej jednak niż 50.000 zł; za prowadzenie sprawy przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym należy się odpowiednio 50% lub 75% wynagrodzenia, nie mniej jednak niż 100.000 zł.

3. Za prowadzenie przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym spraw określonych w § 17 wynagrodzenie wynosi 100% dolnych stawek wymienionych w tym paragrafie.

§ 19. Za prowadzenie sprawy w imieniu kilku osób należy się wynagrodzenie od każdej z nich jedynie wówczas, gdy zastępowanie więcej niż jednej osoby powoduje szczególne zwiększenie nakładu pracy.

Rozdział 3

Wynagrodzenie adwokata w sprawach karnych

§ 20. 1. Za ogół czynności w postępowaniu karnym wynagrodzenie adwokata wynosi:

- 1) w sprawach objętych dochodzeniem — od 60.000 do 1.000.000 zł,
- 2) w sprawach objętych śledztwem — od 100.000 do 2.000.000 zł.

2. Wynagrodzenie adwokata za obronę wynosi przed sądem:

- 1) rejonowym w postępowaniach szczególnych — od 100.000 do 2.000.000 zł,
- 2) rejonowym w postępowaniu zwyczajnym — od 150.000 do 4.000.000 zł,
- 3) wojewódzkim jako II instancją — od 150.000 do 3.000.000 zł,
- 4) wojewódzkim jako I instancją oraz przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym — od 200.000 do 6.000.000 zł,
- 5) wojskowym jako I instancją — od 100.000 do 4.000.000 zł.

3. Za czynności w sprawie o wznowienie postępowania oraz w sprawie o podjęcie postępowania warunkowo umoznzonego wynagrodzenie adwokata wynosi od 100.000 do 2.000.000 zł.

4. Za obronę w sprawach o wydanie wyroku łącznego — przed sądem rejonowym i wojewódzkim — wynagrodzenie adwokata wynosi od 60.000 do 1.000.000 zł.

5. Za zastępstwo w sprawach o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, aresztowanie lub zatrzymanie, w tym w sprawach wynikających z przepisów ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149), wynagrodzenie adwokata wynosi od 200.000 do 500.000 zł. Przepisu § 4 nie stosuje się.

6. Przepisy ust. 1—5 mają odpowiednie zastosowanie do opłat za czynności adwokata w charakterze pełnomocnika powoda cywilnego, pełnomocnika pokrzywdzonego, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego lub oskarżyciela prywatnego.

§ 21. Za obronę przed sądem w postępowaniu wykonawczym wynagrodzenie adwokata wynosi w sprawach:

- 1) o odroczenie lub przerwę w wykonywaniu kary — od 60.000 do 1.000.000 zł,
- 2) o wykonanie warunkowo zawieszanej kary — od 60.000 do 600.000 zł,

- 3) o warunkowe przedterminowe zwolnienie lub odwołanie takiego zwolnienia — od 60.000 do 600.000 zł,
- 4) za czynności związane z wykonywaniem kary ograniczenia wolności oraz wykonywaniem środków zabezpieczających — od 100.000 do 600.000 zł,
- 5) za prowadzenie sprawy o zatarcie skazania — od 60.000 do 600.000 zł,
- 6) za prowadzenie sprawy o ułaskawienie — od 60.000 do 600.000 zł,
- 7) za pozostałe czynności w postępowaniu wykonawczym — od 60.000 do 600.000 zł.

§ 22. W sprawach, w których rozprawa trwa dłużej niż jeden dzień, dolicza się za każdy następny dzień rozprawy 20% opłaty.

§ 23. Za obronę kilku osób lub za reprezentowanie kilku osób należy się opłata od każdej z nich.

Rozdział 4

Wynagrodzenie adwokata w sprawach administracyjnych

§ 24. Wynagrodzenie adwokata w sprawach rozpoznawanych przez Naczelny Sąd Administracyjny wynosi:

- 1) w sprawach dotyczących należności pieniężnych albo praw majątkowych, jeżeli ich wartość została określona przez organy administracji państwowej lub jeżeli jest oczywista — stawkę ustaloną według zasad określonych w § 10,
- 2) w sprawach lokalowych dotyczących lokali mieszkalnych — od 200.000 do 1.000.000 zł,
- 3) w innych sprawach — od 200.000 do 5.000.000 zł.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 25. 1. W sprawach będących w toku przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się aż do ich zakończenia w danej instancji dotychczasowe przepisy.

2. W sprawach, w których wniosek o zaopatrzenie tytułu egzekucyjnego w klauzulę wykonalności wpłynął przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się dotychczasowe przepisy o opłatach adwokackich.

§ 26. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lutego 1991 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w postępowaniu przed organami wymiaru sprawiedliwości (Dz. U. Nr 17, poz. 76 i Nr 82, poz. 369).

§ 27. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *Z. Dyka*